

JUSTITSMINISTERIET

Politikontoret

Dato: 29. november 2013
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Le Lise Ravn
Sagsnr.: 2013-19203-0209
Dok.: 963306

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

om

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om EU-agenturet for samarbejde og uddannelse inden for retshåndhævelse (Europol) samt om ophævelse af afgørelse 2009/371/RIA og 2005/681/RIA

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 173 endelig

Resumé

Sagen er omfattet af retsforbeholdet. Kommissionen har fremlagt forslag til en forordning for Europol. Forslaget viderefører dele af de nugældende regler for Europol. Samtidig lægges der op til en række nyskabelser, blandt andet foreslås Det Europæiske Politiakademi, Cepol, nedlagt og opgaverne lagt ind under Europol. Forslaget har både lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget.

1. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2013) 173 endelig af 27. marts 2013 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om EU-agenturet for samarbejde og uddannelse inden for retshåndhævelse (Europol) samt om ophævelse af afgørelse 2009/371/RIA og 2005/681/RIA, der udgør det hidtidige retsgrundlag for henholdsvis Europol og Cepol. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 29. april 2013.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Den Europæiske Politienhed (Europol) begyndte som et mellemstatsligt samarbejde i midten af 1990'erne. I 2009 blev Europol et EU-agentur. Europolis rolle er at støtte de nationale retshåndhavende myndigheders indsats og deres gensidige samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af grov kriminalitet og terrorisme. Europol virker til fremme af udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder og tilvejebringer kriminalistisk analyse til hjælp for de nationale politistyrker, når de skal foretage efterforskning på tværs af grænserne.

Det Europæiske Politiakademi (Cepol) blev oprettet som EU-agentur i 2005. Agenturet har til formål at fremme samarbejdet mellem de nationale politikorps ved at arrangere kurser for ledende politifolk om politiarbejde med en europæisk dimension.

Kommissionen har som en del af baggrunden for det foreliggende forordningsforslag peget på, at det i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 88 bestemmes, at Europol skal reguleres ved forordning. Det bestemmes også, at der heri skal fastlægges de nærmere bestemmelser for Europa-Parlamentets kontrol af Europolis aktiviteter sammen med de nationale parlamenter.

Kommissionen har endvidere peget på, at Det Europæiske Råd i Stockholmprogrammet har opfordret Europol til at udvikle sig og "blive et knudepunkt for informationsudveksling mellem medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder, en tjenesteudbyder og en platform for de retshåndhavende tjenester". I Stockholmprogrammet tilskyndes endvidere til, at der indføres uddannelsesordninger og udvekslingsprogrammer for alle med en relevant beskæftigelse inden for retshåndhævelse på nationalt plan og på EU-plan, hvor Cepol skal spille en central rolle med hensyn til at sikre den europæiske dimension.

Kommissionen har endvidere henvist til meddelelsen "Strategien for EU's indre sikkerhed i praksis - Fem skridt hen imod et mere sikkert EU" (KOM(2010) 673 endelig), hvori Kommissionen har redegjort for centrale udfordringer, principper og retningslinjer i håndteringen af sikkerhedsproblemer i EU samt foreslået en række foranstaltninger mod de risici, som grov kriminalitet og terrorisme udgør for sikkerheden i EU.

Kommissionen har som baggrund for forslaget desuden anført, at man i løbet af det sidste årti i EU har set en stigning i den grove og organiserede

kriminalitet, som er blevet et stadigt mere dynamisk og kompliceret fænomen. Globalisering i samfundet og erhvervslivet har skabt grobund for nye kriminalitetsformer og et mere varieret mønster i kriminaliteten, hvor kriminelle i høj grad bruger internettet som platform for kriminel aktivitet. Den grove kriminalitet påfører ofrene stadig mere alvorlig skade og medfører omfattende økonomiske tab. Samtidig genererer den et enormt udbytte, som øger de kriminelle netværks magt og berøver de offentlige myndigheder indtægter.

På den baggrund finder Kommissionen, at der er behov for EU-agenturer, der effektivt kan støtte samarbejde og vidensdeling mellem de retshåndhævende myndigheder og bistå i uddannelsen af dem.

Kommissionens forslag til forordning indeholder derfor en retlig ramme for et nyt Europol, der efterfølger og erstatter det nuværende Europol og det nuværende Cepol.

Kommissionen anfører, at forslaget er i overensstemmelse med den fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om decentraliserede agenturer fra 2012, som indeholder en række principper for, hvordan forvaltningen af EU-agenturer skal tilrettelægges samt en anbefaling om, at sammenlægning af agenturer bør overvejes bl.a. i tilfælde, hvor det kan skabe synergieffekter eller øge effektiviteten. En sammenlægning af Europol og Cepol vil efter Kommissionens opfattelse medføre begge dele.

I forbindelse med fremlæggelsen af det foreliggende forordningsforslag afgav Kommissionen en meddelelse om etablering af en europæisk ordning for uddannelse i retshåndhævelse (KOM(2013) 172 endelig) – kaldet ”LETS”.

Det fremgår af meddelelsen, at uddannelsesordningen sigter mod at gøre EU's svar på fælles sikkerhedsmæssige udfordringer mere effektivt, hæve standarderne for politiarbejde i EU og fremme udviklingen af en fælles retshåndhævelseskultur som et middel til at øge samarbejdet og den gensidige tillid. Uddannelsesordningen skal endvidere identificere og afhjælpe mangler i den eksisterende uddannelse for retshåndhævende personale inden for grænseoverskridende anliggender ved at støtte og, når det er relevant, samordne undervisningen i europæiske og nationale ekspertisecentre.

Kommissionen har lagt op til, at det nye Europol skal have ansvaret for at gennemføre uddannelsesordningen.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013 forventes der en orienterende debat om forordningsforslaget, herunder om den foreslåede sammenlægning af de to agenturer.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF, navnlig artikel 87, stk. 2, litra b), og artikel 88, og skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Ifølge artikel 1 i protokollen om Danmark stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Det må forventes, at det danske retsforbehold og forordningsforslaget, herunder i lyset af de ændringer, der lægges op til i forhold til den nuværende ordning, vil føre til, at Danmark ikke længere vil deltage i hverken Europol-samarbejdet eller i Cepol.

2. Indhold

2.1. Generelt

Kommissionen har med forslaget til en forordning for Europol lagt op til en gennemgribende omskrivning af retsgrundlaget for Europol. Indholdsmæssigt videreføres store dele af reglerne i den nugældende rådsafgørelse om Europol, dog i mange tilfælde omskrevet og lettere justeret. Samtidig lægges der op til en række ændringer, navnlig på fem hovedområder.

For det første styrkes den parlamentariske kontrol med Europol ved indførelse af en række beføjelser både for Europa-Parlamentet og for de nationale parlamenter.

For det andet styrkes Europol som knudepunkt for informationsudveksling mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder. Det sker navnlig ved, at medlemsstaternes forpligtelse til at levere oplysninger til Europol skærpes. Samtidig foreslås Europols software-arkitektur ændret, så det

bliver lettere for Europol at forbinde og analysere data. En større åbenhed i systemerne modsvarer af mere detaljerede regler for behandlingen af oplysninger og øget databeskyttelse.

For det tredje foreslås oprettet en ny afdeling i Europol, Europolakademiet, som skal forestå uddannelse af retshåndhævende personale. Det Europæiske Politiakademi, Cefpol, foreslås samtidig nedlagt. Endvidere skal det nye Europol udvikle specialiserede centre for bekæmpelse af visse former for kriminalitet, herunder IT-kriminalitet.

For det fjerde ændres og styrkes databeskyttelsesordningen for Europol. Blandt andet foreslås det, at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse bliver ekstern tilsynsmyndighed for Europol.

For det femte foreslås en række ændringer i Europolis ledelsesstruktur.

I det følgende er hovedvægten lagt på forslagets centrale og nyskabende dele.

2.2. Europolis målsætninger (forslagets kapitel I)

Det fremgår af forslaget, at der med forordningen oprettes et EU-agentur for samarbejde og uddannelse inden for retshåndhævelse (Europol) til at forbedre det gensidige samarbejde mellem de retshåndhævende myndigheder i EU, til at styrke og støtte deres indsats samt til at udforme en sammenhængende EU-uddannelsespolitik. Det nye Europol erstatter og efterfølger det nuværende Europol og det nuværende Cefpol.

Det nye Europolis målsætning er ifølge forslaget tredelt.

For det første skal Europol støtte og styrke medlemsstaternes kompetente myndigheders indsats for og deres indbyrdes samarbejde om at forebygge og bekæmpe grov kriminalitet, der berører flere medlemsstater, terrorisme og former for kriminalitet, der berører en fælles interesse, der er omfattet af en EU-politik. De kriminalitetsområder, som Europolis kompetence omfatter, er oplyst i forslagets bilag 1. Det drejer sig eksempelvis om organiseret kriminalitet, narkotikahandel, hvidvask af penge, organiseret illegal indvandring, menneskehandel, manddrab, grov legemsbeskadigelse, IT-kriminalitet, korruption, handel med våben og eksplosivstoffer, handel med dopingmidler samt miljøkriminalitet m.fl. Seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af kvinder og børn er føjet til listen som eneste reelt nye kri-

minalitetsområde i forhold til det nuværende Europols kompetence.

For det andet skal Europol støtte og styrke medlemsstaternes bekæmpelse af strafbare handlinger, der relaterer sig til de nævnte kriminalitetsformer, eksempelvis strafbare handlinger, der begås for at skaffe midler til at begå handlinger, der henhører under Europols kompetenceområde.

For det tredje skal Europol støtte, udvikle, gennemføre og koordinere uddannelsesaktiviteter for retshåndhævende personale. Denne opgave varetages i dag af Cepol.

De to første dele af målsætningen svarer i alt væsentligt til Europols nuværende formål og kompetenceområde, mens uddannelsesdelen er ny.

2.3. Opgaver vedrørende samarbejde om retshåndhævelse (forslagets kapitel II)

2.3.1. Europols opgaver

Europols opgaver som beskrevet i forslaget er til dels en videreførelse af det nuværende Europols opgaveportefølje. Beskrivelsen af opgaverne er dog i flere tilfælde omskrevet og justeret.

Navnlig videreføres den eksisterende opgaveportefølje i relation til indsamling, behandling, analyse og udveksling af oplysninger. Det gælder også støtte til medlemsstaternes efterforskninger samt udarbejdelse af trusselsvurderinger og strategiske og operationelle analyser.

Efter forordningsforslaget vil Europol også fortsat kunne foreslå oprettelse af fælles efterforskningshold og deltage i sådanne, ligesom Europol fortsat vil kunne anmode en medlemsstat om at indlede efterforskning af en forbrydelse omfattet af Europols målsætninger. Blot er der foretaget mindre justeringer i opgavebeskrivelsen.

Forslaget lægger desuden op til en række nye opgaver for Europol.

Europol skal således bl.a. gennemføre uddannelse for retshåndhævende personale. Endvidere skal Europol bidrage med efterretninger om kriminalitet og relevant analytisk bistand til EU-organer, der er oprettet med hjemmel i traktatens afsnit V (som bl.a. vedrører grænsekontrol, asyl og indvandring samt retligt samarbejde i straffesager) samt til Det Europæiske

Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

Endvidere skal Europol ifølge forslaget etablere specialiserede EU-ekspertisecentre vedrørende kriminalitetsområder inden for Europols kompetence, navnlig Det Europæisk Center til Bekæmpelse af IT-kriminalitet.

Endelig lægges der med forslaget op til, at Europol skal have opgaver med at koordinere og organisere efterforskning og operationelle foranstaltninger, der udføres i fællesskab mellem medlemsstaterne eller inden for rammerne af fælles efterforskningshold. Ligesom det er tilfældet i dag, vil det nye Europol ikke kunne anvende tvangsindgreb.

2.3.2. Medlemsstaternes samarbejde med Europol

Ifølge forslaget skal der, ligesom i dag, i hver medlemsstat være en national enhed, der skal være forbindelsesled mellem Europol og medlemsstaternes kompetente myndigheder. I Danmark varetages opgaven af Rigspolitiet. Som noget nyt skal den nationale enhed også agere bindeled i forhold til uddannelsesinstitutioner for retshåndhævende personale.

Som noget nyt foreslås det desuden, at Europol skal kunne samarbejde direkte med medlemsstaternes kompetente myndigheder om efterforskning af konkrete sager, uden at der foreligger en forudgående aftale herom mellem medlemsstaten og Europol. Europol skal da straks give den nationale enhed meddelelse herom og fremsende en kopi af eventuelle oplysninger, der er blevet udvekslet under den direkte kontakt mellem Europol og de respektive kompetente myndigheder.

Den nuværende ordning med nationale forbindelsesofficerer i Europol videreføres.

Herudover lægges der med forslaget op til et antal nye forpligtelser for medlemsstaterne.

Medlemsstaterne forpligtes således til at levere de oplysninger til Europol, som er nødvendige for, at Europol kan opfylde sine målsætninger. Dette omfatter også straks at meddele Europol oplysninger vedrørende kriminalitetsområder, der anses for en prioritet for EU. Det omfatter desuden at tilsende en kopi af bilaterale eller multilaterale udvekslinger med en anden medlemsstat eller andre medlemsstater, når udvekslingen vedrører kriminalitet omfattet af Europols målsætninger. Hvert år skal Europol rapportere

om mængden og kvaliteten af de oplysninger, som medlemsstaterne således har leveret, til Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen og de nationale parlamenter.

Endvidere skal medlemsstaterne ifølge forslaget sikre, at alle relevante kompetente myndigheder i medlemsstaterne og uddannelsesinstitutioner for retshåndhævende personale i medlemsstaterne effektivt kommunikerer og samarbejder med Europol.

Endelig skal medlemsstaterne øge bevidstheden om Europols aktiviteter.

2.4. Opgaver vedrørende uddannelse af retshåndhævende personale (forslagets kapitel III)

Med forordningsforslaget lægges der op til oprettelse af en ny afdeling af Europol, Europolakademiet, som skal støtte, udvikle, levere og koordinere uddannelse af retshåndhævende personale. Det skal navnlig omfatte områderne bekæmpelse af grov, grænseoverskridende kriminalitet, terrorisme, afvikling af sportsbegivenheder og begivenheder med stor risiko for den offentlige orden, strategisk planlægning og ledelse af civile EU-missioner, ledelse inden for retshåndhævelse samt sprogkundskaber.

Europolakademiet skal have opgaver inden for en række områder.

For det første skal akademiet udarbejde flerårige strategiske analyser af uddannelsesbehovet.

For det andet skal akademiet udvikle og gennemføre uddannelsesaktiviteter og læringsprodukter som eksempelvis kurser, konferencer, e-læringsaktiviteter, tematiske uddannelsesmoduler og udvekslingsprogrammer for retshåndhævende personale.

For det tredje skal akademiet arbejde på at sikre en sammenhængende EU-uddannelsespolitik til at støtte civile missioner og opbygge kapacitet i tredjelande.

For det fjerde skal akademiet fremme gensidig anerkendelse af uddannelse inden for retshåndhævelse i medlemsstaterne.

Endelig fastsættes det i forslaget, at akademiet skal bidrage til udviklingen af relevant forskning og fremme partnerskaber mellem uddannelsesinstitu-

tioner for retshåndhævelse i medlemsstaterne.

2.5. Europols organisation (forslagets kapitel IV)

Med forslaget lægges der op til en række ændringer i Europols ledelsesstruktur. Kommissionen har som en del af begrundelsen herfor anført, at det vil bringe Europols ledelsesstruktur i overensstemmelse med retningslinjerne i den fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om decentraliserede agenturer fra 2012.

Det foreslås, at Europols forvaltnings- og ledelsesstruktur skal bestå af en bestyrelse, en eksekutivdirektør og et videnskabeligt udvalg samt om fornødent en direktion og/eller andre rådgivende organer, som bestyrelsen opretter.

2.5.1. Bestyrelsen

Bestyrelsen skal bestå af en repræsentant fra hver medlemsstat og to repræsentanter for Kommissionen. Bestyrelsesmedlemmerne udnævnes på grundlag af deres ledelseserfaring og deres kendskab til samarbejde om retshåndhævelse. Hvert medlem skal have en suppleant, som udnævnes på grundlag af sin ledelseserfaring og sit kendskab til national uddannelsespolitik for retshåndhævende personale. Suppleanten skal optræde som medlem i forbindelse med spørgsmål om uddannelse. Medlemmerne skal udnævnes for 4 år ad gangen.

Bestyrelsen skal bl.a. vedtage årlige budgetter, flerårige og årlige arbejdsprogrammer samt en årlig aktivitetsrapport. Arbejdsprogrammerne og aktivitetsrapporten skal sendes til Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen og de nationale parlamenter. Herudover skal bestyrelsen bl.a. etablere Europols interne strukturer samt i øvrigt foretage en række dispositioner af betydning for Europols organisation og drift.

2.5.2. Eksekutivdirektøren

Eksekutivdirektøren udnævnes af bestyrelsen og forestår ledelsen af Europol. Eksekutivdirektøren har ansvar for den løbende administration af Europol og for forberedelse og gennemførelse af en række af bestyrelsens beslutninger, herunder det flerårige og det årlige arbejdsprogram samt en række dispositioner af betydning for Europols drift.

Såvel Europa-Parlamentet som Rådet kan anmode eksekutivdirektøren om at aflægge rapport om udførelsen af sit hverv.

2.5.3. Videnskabeligt udvalg for uddannelse

Det videnskabelige udvalg for uddannelse er et uafhængigt rådgivende organ, der skal sikre og styre den videnskabelige kvalitet af Europols arbejde med uddannelse. Udvalget sammensættes af 11 personer fra universitetsverdenen eller erhvervslivet, som udnævnes af bestyrelsen for en femårig periode.

Udvalget skal rådgive eksekutivdirektøren, viceeksekutivdirektøren for uddannelse samt bestyrelsen i en række spørgsmål vedrørende Europols uddannelsesaktiviteter, bl.a. for at sikre videnskabelig og pædagogisk kvalitet samt sikre sammenhæng med relevante EU-politikker og -prioriteter.

2.5.4. Direktionen

Bestyrelsen kan nedsætte en direktion til at bistå bestyrelsen. Direktionen skal bestå af fem af bestyrelsens medlemmer, herunder formanden og en af Kommissionens repræsentanter. Alle udnævnes for fire år ad gangen.

Direktionen har bl.a. til opgave at forberede de afgørelser, der skal træffes af bestyrelsen. Med det formål at styrke overvågningen af den administrative forvaltning skal direktionen desuden bistå og rådgive eksekutivdirektøren i forbindelse med gennemførelsen af bestyrelsens afgørelser. Endvidere skal direktionen sammen med bestyrelsen sikre passende opfølgning på resultater og henstillinger fra forskellige undersøgelser.

2.6. Behandling af oplysninger (forslagets kapitel V)

Der lægges med forslaget op til, at Europols softwarearkitektur skal laves om med henblik på at gøre det lettere og hurtigere for Europol at fastslå, om der er forbindelser mellem data, som agenturet allerede er i besiddelse af, og siden analysere dem.

Det nuværende Europol råder over dels det såkaldte Europol Informationssystem, hvori efterretninger inden for Europols kompetenceområde opsamles til brug for Europols arbejde og med henblik på generelt at stille dem til rådighed for medlemsstaternes efterforskning af grænseoverskridende kriminalitet. Herudover har Europol et antal adskilte, emneopdelte analyseda-

tabaser, som medlemsstaterne kun har adgang til, når de er særligt berørt af eller involveret i vedkommende emne.

Når det gælder analysearbejdet, lægges der med forslaget op til i princippet én stor database, hvortil der som udgangspunkt er generel adgang for medlemsstaterne.

Som modstykke til den større åbenhed foreslås reglerne om behandling af oplysninger ændret i forhold til det nuværende retsgrundlag. I forslaget fastsættes der således detaljerede regler om, til hvilke formål forskellige typer af oplysninger kan behandles, samt om kilder, adgang til og brug af oplysninger. Samtidig styrkes databeskyttelsen, se nærmere herom i afsnit 2.8.

Ifølge forslaget kan Europol kun behandle oplysninger, der er meddelt agenturet af a) medlemsstaterne i henhold til deres nationale ret eller af b) EU-organer, tredjelande og internationale organisationer eller private parter i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i forordningsforslaget. Endvidere kan Europol hente og behandle offentligt tilgængelige oplysninger samt oplysninger fra forskellige nationale og internationale informationssystemer, når det er tilladt efter de regelsæt, der gælder for disse informationssystemer.

Europol kan efter forslaget kun behandle oplysninger i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til agenturets målsætninger, og kun til følgende tre formål: a) krydscheck med henblik på at finde en sammenhæng mellem oplysninger, b) strategiske eller tematiske analyser samt c) operationelle analyser i konkrete tilfælde.

De kategorier af personoplysninger, der kan indsamles, og de kategorier af personer (såsom mistænkte, ofre, vidner osv.), hvis oplysninger kan indsamles, er i forslagets bilag 2 specificeret i forhold til hvert af de tre databehandlingsformål.

Dataleverandøren (såsom en medlemsstat eller et EU-organ) bestemmer til hvilke(t) af de tre hjemlede databehandlingsformål oplysningerne kan behandles. Dataleverandøren kan fastsætte begrænsninger i adgangen til eller brugen af oplysningerne. Begrænsningerne kan kun fraviges efter dataleverandørens samtykke, eller når det er strengt nødvendigt for at forebygge eller afværge en overhængende og særligt kvalificeret trussel eller faresituation.

Medlemsstaterne har direkte adgang til oplysninger, som Europol opbevarer, når de er meddelt til brug for enten krydscheck eller strategiske og tematiske analyser. Medlemsstaterne har indirekte adgang baseret på et hit/no hit-system til oplysninger meddelt til brug for operationelle analyser i konkrete tilfælde. De tilknyttede person- eller sagsoplysninger udleveres kun efter en separat opfølgende anmodning. For Europols ansatte er adgangen til oplysninger baseret på et nødvendighedskriterie.

Det foreslås, at Eurojust (som navnlig har til opgave at fremme samarbejde om retsforfølgning af grov, grænseoverskridende kriminalitet) og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) skal kunne søge i Europols oplysninger for at konstatere, om der er overensstemmelse mellem oplysninger behandlet hos henholdsvis Europol og et af disse to agenturer.

2.7. Forholdet til partnere (forslagets kapitel VI)

Forslagets kapitel om forholdet til partnere viderefører i et vist omfang de nugældende regler herom, men der er også lagt op til ændringer. Det gælder navnlig i forhold til procedurerne for indgåelse af samarbejdsaftaler med tredjelande og internationale organisationer, når aftalerne giver mulighed for udveksling af personoplysninger (såkaldte ”operationelle samarbejdsaftaler”).

Ifølge forslaget kan Europol have samarbejdsrelationer med EU-organer, retshåndhævende myndigheder i tredjelande, uddannelsesinstitutioner for retshåndhævende myndigheder i tredjelande, internationale organisationer samt private parter.

Europol kan efter forslaget udveksle alle andre oplysninger end personoplysninger med de mulige partnere med forbehold for begrænsninger fastsat af dataleverandøren.

Europol kan direkte videregive personoplysninger til EU-organer i det omfang, det er nødvendigt for, at Europol eller det EU-organ, der er modtageren, kan udføre deres opgaver, dog med forbehold for begrænsninger fastsat af dataleverandøren.

Med forslaget er der lagt op til, at Europols videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer kræver særskilt hjemmel i enten a) en Kommissionsafgørelse om tilstrækkeligt databeskyt-

telsesniveau hos tredjelandet eller den internationale organisation, b) en aftale mellem EU og tredjelandet eller den internationale organisation, som er indgået i medfør af TEUF art. 218, og som giver tilstrækkelige garantier med hensyn til bl.a. beskyttelse af fysiske personers grundlæggende rettigheder og friheder, eller c) en samarbejdsaftale mellem det nuværende Europol og partneren, som er indgået inden anvendelsesdatoen for den nye forordning. Der foreslås dog nogle undtagelser fra hovedreglen, således at eksekutivdirektøren og bestyrelsen i særlige situationer under visse betingelser kan tillade videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer.

Efter de nugældende regler spiller Europol en mere central rolle ved indgåelsen af sådanne samarbejdsaftaler med tredjelande og internationale organisationer, idet Europol efter Rådets godkendelse forestår udvælgelsen af nye partnere og indgåelsen af aftalerne.

Europol kan efter forslaget behandle oplysninger fra private parter og privatpersoner, når de modtages gennem nærmere præciserede enheder i en medlemsstat eller hos en partner.

2.8. Databeskyttelsesgarantier (forslagets kapitel VII)

Forslagets bestemmelser om databeskyttelse er til dels en videreførelse i store træk af regler i rammeafgåelsen. Samtidig lægges der på en række punkter op til ændringer, som har til formål samlet set at styrke databeskyttelsesordningen for Europol. I det følgende fokuseres hovedsagelig på nye elementer.

2.8.1. Tilsyn

Som en af nyskabelserne lægges der op til, at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse skal overtage det eksterne databeskyttelsestilsyn fra det nuværende kontrolorgan, Den Fælles Kontrolinstans, som består af repræsentanter for de myndigheder i medlemsstaterne, der er udpeget som nationale kontrolinstanser efter rådsafgåelsen om Europol.

Det foreslås, at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse får ansvar for at føre tilsyn med og sikre anvendelsen af forordningens bestemmelser om beskyttelse af grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder med hensyn til Europols behandling af personoplysninger samt for at rådgive Europol og de registrerede om alle forhold vedrørende behandling af

personoplysninger. Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse tildeles således en række opgaver såsom at modtage og undersøge klager fra registrerede, at iværksætte undersøgelser på eget initiativ samt at føre tilsyn med og sikre anvendelsen af bestemmelserne i både den foreslåede forordning og i alle andre EU-retsakter vedrørende beskyttelse af fysiske personer med hensyn til Europols behandling af personoplysninger.

Samtidig tildeles den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse efter forslaget en række konkrete beføjelser, herunder beføjelse til at rette en advarsel eller en påtale til Europol, til at træffe afgørelse om berigtigelse, blokering eller sletning af oplysninger, til midlertidigt eller definitivt at nedlægge forbud mod behandling, til at forelægge sagen for Europol og om nødvendigt for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen samt til at indbringe sagen for EU-Domstolen.

Ligesom i dag skal hver medlemsstat efter forslaget udpege en national tilsynsmyndighed, som har til opgave at føre tilsyn med lovligheden af den pågældende medlemsstats udveksling af personoplysninger med Europol samt at undersøge, om den registreredes rettigheder derved krænkes. Data-tilsynet er udpeget som national kontrolinstans efter de tilsvarende regler i rådsafgørelsen om Europol.

Det foreslås endvidere, at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse skal samarbejde med de nationale databeskyttelsesmyndigheder, bl.a. med henblik på at sikre ensartet anvendelse af forordningen i alle medlemsstater.

2.8.2. Øvrige databeskyttelsesgarantier

Som et andet nyt element lægges der med forslaget op til, at behandling af personoplysninger om ofre, vidner, andre personer, der ikke er den mistænkte, og mindreårige er forbudt, medmindre det er strengt nødvendigt.

En lignende begrænsning foreslås også for oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk overbevisning, religion eller tro, medlemskab af fagforening og for oplysninger vedrørende helbredsforhold eller seksuelle forhold (følsomme personoplysninger). Desuden skal der ifølge forslaget ikke kunne træffes nogen afgørelse, der har retsvirkninger for en registreret, alene på grundlag af elektronisk databehandling af følsomme personoplysninger, medmindre EU-retten eller national ret giver mulighed for det, eller Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse giver til-

ladelse hertil. Der lægges op til, at Europol hver sjette måned skal udarbejde en oversigt til Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse over alle behandlede følsomme personoplysninger.

Endvidere lægges der med forslaget op til en ordning, hvor den dataansvarlige skal anmelde behandling af personoplysninger til forudgående kontrol hos Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse, når der er tale om følsomme personoplysninger, eller når den pågældende type behandling på anden måde indebærer særlige risici for de registreredes grundlæggende rettigheder, navnlig for retten til beskyttelse af personoplysninger.

Med forslaget udvides logningsforpligtelsen for Europol. Det fastsættes, at Europol med henblik på kontrol af lovligheden af databehandlingen samt med henblik på at udøve egenkontrol og sikre dataenes integritet og sikkerhed skal registrere indsamling, ændring, adgang, videregivelse, samkøring og sletning af personoplysninger. Der kan ikke ændres i loggen. De registrerede oplysninger skal slettes efter tre år, medmindre de stadig skal bruges til løbende kontrol.

Der lægges op til en styrkelse af registreredes ret til indsigt i egne personoplysninger, som behandles af Europol. De oplysninger, som Europol skal give en registreret, der anmoder om indsigt, er således opregnet udførligt i forslaget.

Herudover er der i kapitlet om databeskyttelsesgarantier bl.a. regler om almindelige databeskyttelsesprincipper, om kilders og oplysningers forskellige grader af pålidelig og nøjagtighed, om frister for opbevaring og sletning af oplysninger, om tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der skal sikre sikkerhed i forbindelse med Europols behandling af oplysninger, og om den registreredes ret til at anmode om berigtigelse, sletning og blokering af oplysninger. Endelig er der en bestemmelse om ansvarsfordelingen mellem Europol og medlemsstaterne i forhold til databeskyttelse.

2.9. Retsmidler og erstatningsansvar (forslagets kapitel VIII)

I forslagets kapitel VIII fastsættes, at den registrerede har ret til at klage til Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse samt procedurerne for klagebehandlingen. Det fastslås, at afgørelser truffet af Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse kan indbringes for Den Europæiske

Unions Domstol.

Der er fastsat almindelige bestemmelser om Europols erstatningsansvar i og uden for kontraktsforhold.

Det fremgår endvidere af forslaget, at enhver, der har lidt skade som følge af ulovlig behandling af oplysninger, skal have ret til erstatning fra Europol i henhold til TEUF artikel 340 om Unionens erstatningsansvar eller fra den relevante medlemsstat i henhold til dennes nationale ret.

2.10. Parlamentarisk kontrol (forslagets kapitel IX)

Forslagets kapitel IX omhandler parlamentarisk kontrol. Herudover er der fastsat bestemmelser om parlamentarisk kontrol i forslagens artikel 7, 14, 15, 19 og 56 samt i kapitel XI.

Det fremgår af TEUF artikel 88 om Europol, at der i forordningen for Europol skal fastlægges de nærmere bestemmelser for Europa-Parlamentets kontrol af Europols aktiviteter sammen med de nationale parlamenter.

Med Kommissionens forslag til forordning for Europol lægges der op til en styrkelse af den parlamentariske kontrol med Europol.

Både Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter skal tilsendes de årlige arbejdsprogrammer, en årlig aktivitetsrapport og det endelige årsregnskab. Både Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter høres over det flerårige arbejdsprogram under udarbejdelsen. Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter skal endvidere have en årlig rapport om mængden og kvaliteten af de oplysninger, som hver medlemsstat har indsendt til Europol, og om arbejdet i medlemsstaternes nationale enhed.

Desuden skal Europol under iagttagelse af tavshedspligten tilsende Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter information om vurderinger af trusler, strategiske analyser og generelle situationsrapporter inden for Europols målsætninger samt resultaterne af undersøgelser og evalueringer, som Europol har bestilt. Europol skal også sende samarbejdsaftaler med tredjelande og internationale organisationer, som er relevante for Europols videregivelse af oplysninger til disse.

Endelig kan Europa-Parlamentet sammen med de nationale parlamenter anmode bestyrelsesformanden og eksekutivdirektøren om at møde til drøf-

telse af spørgsmål vedrørende Europol.

Herudover skal Europa-Parlamentet varetage funktionen som budgetmyndighed efter forordningen. Ligeledes foreslås det, at Europa-Parlamentet kan indkalde bestyrelsens kandidat til stillingen som eksekutivdirektør til høring i det kompetente parlamentsudvalg, ligesom Europa-Parlamentet kan bede eksekutivdirektøren aflægge rapport om udførelsen af sit hverv.

2.11. Øvrige emner (forslagets kapitel X-XIV)

Kapitel X omhandler personale og i kapitel XI fastsættes finansielle bestemmelser.

Kapitel XII omhandler diverse bestemmelser om bl.a. privilegier og immuniteter, gennemsigtighed og bekæmpelse af svig. Det foreslås, at Kommissionen senest fem år efter forordningens ikrafttræden og herefter hvert femte år skal bestille en evaluering af Europols arbejde og arbejdsmetoder, hvor det bl.a. skal vurderes, om der er behov for at ændre agenturets målsætninger.

Kapitel XIII-XIV indeholder overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser, blandt andet om at forordningen erstatter og ophæver rådsafgørelse 2009/371/RIA (om Europol) og rådsafgørelse 2005/681/RIA (om Cepol).

3. Gældende dansk ret

Rådsafgørelse 2009/371/RIA om oprettelse af Europol er gennemført i dansk ret ved lov nr. 1261 af 16. december 2009 om Den Europæiske Politienhed (Europol). Det fremgår af loven, at rådsafgørelsen om Europol gælder her i landet. Det fremgår endvidere, at Rigspolitiet er den nationale enhed efter rådsafgørelsen, dvs. det danske Europol-kontaktpunkt. Datatilsynet er i loven udpeget som den nationale kontrolinstans vedrørende databeskyttelse. Det fremgår desuden af loven, at enhver forvaltningsmyndighed kan videregive oplysninger til Rigspolitiet til brug for udførelsen af opgaver efter rådsafgørelsen, og at sådanne oplysninger skal videregives på Rigspolitiets anmodning.

Der er ikke vedtaget dansk lovgivning i anledning af rådsafgørelse 2005/681/RIA om Cepol, og der er heller ikke i øvrigt dansk lovgivning af relevans for uddannelsesdelen af forslaget.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til forordning vil medføre behov for ændring af Europol-loven.

Det fremgår af forordningsforslaget, at udgifterne beløber sig til 623 mio. euro for det sammenlagte agentur for perioden 2015-2020, hvortil kommer 1,5 mio. euro til Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse; i alt udgifter for 624,5 mio. euro. Udgifterne afholdes over EU's budget, hvor Danmark traditionelt finansierer ca. 2 pct. af udgifterne. Det svarer til ca. 93 mio. kr., som Danmark ville skulle bidrage med over perioden, hvis vi var omfattet af forordningsforslaget.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Advokatrådet, Byretterne, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Sø- og Handelsretten og Østre Landsret har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Retspolitisk Forening og Rigspolitiet har afgivet høringssvar med bemærkninger til forslaget.

5.1. Datatilsynets høringsvar

Datatilsynet har i sit høringsvar indledningsvis opsummeret en række af de ændringer, der er lagt op til med det nye forslag. Datatilsynet anfører herefter, at når der lægges op til et intensiveret samarbejde inden for et bredere kompetenceområde og dermed også til øget udveksling af personoplysninger, så er det vigtigt, at der etableres et effektivt og tidssvarende databeskyttelsesregime i tilknytning til Europols virksomhed. Datatilsynet anfører, at de foreslåede databeskyttelsesregler i forslagets kapitel V efter tilsynets opfattelse indeholder mange væsentlige og hensigtsmæssige elementer. Datatilsynet henviser herefter til den udtalelse om forslaget, som Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS) har afgivet, og henleder i den forbindelse navnlig opmærksomheden på udtalelsens punkt 43-51, som efter tilsynets vurdering bør indgå i de videre overvejelser om forslaget. Pkt. 43-51 omhandler bl.a. de foreslåede regler om formålsbegrænsning i forbindelse med behandling af oplysninger. Udtalelsen kan findes på EDPS' hjemmeside: www.edps.europa.eu.

Datatilsynet har videre anført, at Kommissionens forslag viderefører muligheden for, at Europol bl.a. kan indsamle oplysninger fra nationale informationssystemer gennem direkte it-adgang, for så vidt det er tilladt i henhold til national ret. Datatilsynet henviser til, at EDPS finder en sådan adgang betænkelig, navnlig fordi der er risiko for, at den dataansvarlige (nationale myndighed) mister kontrollen over videregivelsen. På den baggrund anbefaler EDPS – og Datatilsynet – at muligheden ikke videreføres i det nye retsgrundlag for Europol. Datatilsynet bemærker desuden, at en sådan adgang efter tilsynets opfattelse heller ikke vil være forenelig med persondatalovens §§ 6-8, da videregivelse/udlevering af oplysninger forudsætter, at den dataansvarlige danske myndighed vurderer berettigelsen heraf i den konkrete situation. Datatilsynet henviser samtidig til forslagets artikel 23. stk. 3, hvorefter national ret finder anvendelse på Europols adgang til og brug af oplysningerne, hvis denne indeholder strengere regler herom end forordningen.

Datatilsynet har i sit høringsvar endvidere fremhævet, at enhver efter forslagets artikel 45, stk. 4, har ret til at anmode den nationale tilsynsmyndighed om at kontrollere en række forhold vedrørende videregivelse af oplysninger om ham selv til Europol – en ret, der udøves i overensstemmelse med national ret i den medlemsstat, hvor anmodningen indgives. Datatilsynet har i den forbindelse anført, at Datatilsynet ikke har kompetence i

forhold til ”ren manual” videregivelse af personoplysninger fra en dansk forvaltningsmyndighed til ikke-danske myndigheder.

Datatilsynet har videre anført, at tilsynet i lighed med EDPS finder, at forslagens artikel 49 giver anledning til tvivl om de nationale tilsynsmyndigheders kompetence, herunder om EDPS vil kunne meddele eksempelvis indsigt i oplysninger, selv om en national tilsynsmyndighed udtaler sig herimod.

Afslutningsvis har Datatilsynet med henvisning til den tilsigtede øgede udveksling af personoplysninger og ændringerne i øvrigt anført, at det ikke er muligt for tilsynet inden for de nuværende bevillingsmæssige rammer at afsætte yderligere ressourcer til tilsynsaktiviteter på Europol-området.

5.2. Institut for Menneskerettigheders høringssvar

Institut for Menneskerettigheder har i sit høringssvar indledningsvis redegjort for Europol-forslagets baggrund og formål. Herefter følger et afsnit om menneskeretten, hvoraf det fremgår, at databeskyttelse er en del af retten til respekt for privatlivet, som dækker blandt andet personlige oplysninger og kommunikation. Institut for Menneskerettigheder henviser til, at retten til respekt for privatlivet er beskyttet i bl.a. FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder, FN's konvention om civile og politiske rettigheder, FN's børnekonvention, FN's handicapkonventionen, EMRK artikel 8 samt Europarådets konvention nr. 108 fra 1981 om elektronisk databehandling af personoplysninger og henstilling nr. R(87)15 af 1987 om politiets brug af personoplysninger. Instituttet henviser desuden til TEUF artikel 16 om databeskyttelse og EU's Charter om grundlæggende rettigheder artikel 7 (privatlivsfred) og artikel 8 (databeskyttelse). Instituttet henviser herudover til direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og forordning (EF) nr. 45/2001 om persondatabeskyttelse i fællesskabsinstitutionerne og –organerne. Endelig henviser instituttet til, at EU ved rammeafgørelse 2008/977/RIA har fastlagt nærmere betingelser for beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Institut for Menneskerettigheder er herefter fremkommet med en række bemærkninger til selve Europol-forslaget. Det anføres indledningsvis, at instituttet ved vurderingen af forslagens databeskyttelsesmæssige aspekter har taget højde for, at behandlingen af data, herunder persondata, til under-

støttelse af de nationale retshåndhævende myndigheders indsatser er en af hovedårsagerne til eksistensen af Europol. Instituttet finder, at forslaget indeholder en ganske betydelig beskyttelse vedrørende behandlingen af oplysninger, herunder personoplysninger. Instituttet anfører, at instituttet i den forbindelse finder det positivt, at tilsynsopgaven forankres hos Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS), og at EDPS sikres uafhængighed og mulighed for at kunne handle effektivt, herunder med tilstrækkelige beføjelser til at kunne intervenere.

Instituttet henviser herefter til den udtalelse fra EDPS, der er omtalt i forbindelse med Datatilsynets høringsvar, og det anføres, at instituttet overordnet set er enig med de bemærkninger, der er anført i EDPS' udtalelse. Instituttet fremhæver generelt følgende synspunkter:

- En stærk ramme for databeskyttelse er vigtig, ikke alene for data-subjekterne, men også fordi et stærkt databeskyttelsesregime skaber tillid medlemsstaterne imellem, som igen er en betingelse for en succesfuld udveksling af information.
- Formålsbegrænsning er et nøgleprincip for databeskyttelse. Det har særligt betydning i det politimæssige og retlige samarbejde i efterforskning af straffesager, da datasubjekterne normalt ikke er bekendt med, at der behandles oplysninger om dem.

Institut for Menneskerettigheder anfører herefter følgende i relation til forslagets enkelte artikler:

- I forhold til artikel 24 om databehandlingsformål foreslås en række præciseringer, bl.a. af de tilladte databehandlingsformål, samt at kravene til formålsbegrænsning tydeliggøres (EDPS' udtalelse pkt. 173).
- I artikel 26, stk. 1, om medlemsstaternes direkte adgang til oplysninger hos Europol foreslås indsat en passage om, at medlemsstaternes adgang skal være baseret på et "need to know"-princip (EDPS' udtalelse pkt. 177).
- Artikel 29, stk. 4, foreslås ændret, således at en medlemsstat skal give sit udtrykkelige samtykke, før Europol kan videregive oplysninger fra medlemsstaten til eksterne samarbejdspartnere (EDPS' udtalelse pkt. 179).
- Det anbefales, at listen over Europols samarbejdsaftaler med tredjelande og internationale organisationer offentliggøres (EDPS' udtalelse pkt. 181).
- Det anbefales, at muligheden i artikel 23 for direkte adgang for Europol til nationale databaser fjernes (EDPS' udtalelse pkt. 184 a).

- Det anbefales at styrke artikel 35 om forskellige grader af personoplysningers nøjagtighed og pålidelighed ved at gøre medlemsstaternes vurdering heraf obligatorisk (EDPS' udtalelse pkt. 184 c).

5.3. Landsforeningen af Forsvarsadvokaters hørings svar

Landsforeningen af Forsvarsadvokater har i sit hørings svar bemærket, at forslaget er omfattet Danmarks retsforbehold. Landsforeningen af Forsvarsadvokater har herefter peget på, at der som en del af forslaget skal oprettes en stor fælles database med generel adgang for medlemsstaterne, hvortil medlemsstaterne har direkte og indirekte adgang efter forskellige regler. Det anføres i hørings svaret, at bestyrelsen kan have sine bekymringer i den forbindelse i lyset af de nyeste eksempler på indtrængen i det danske politis datamateriale.

5.4. Retspolitisk Forenings hørings svar

Retspolitisk Forening har i sit hørings svar indledningsvist konstateret, at forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold. Foreningen har videre anført, at Danmark således ikke vil være omfattet af forordningen, når/hvis den vedtages, og at foreningens hørings svar på den baggrund vil være ganske kortfattet, også fordi Danmarks indflydelse i forhandlingsforløbet må formodes at være enten marginal eller ikke til stede. Afslutningsvis har foreningen anført, at "[s]kulle forordningen blive vedtaget, kan Danmark naturligvis gennemføre tilpasset national lovgivning (i Folketinget), hvorefter Danmark vil kunne indgå som deltager i "systemet", men på mellemstatsligt grundlag og ikke direkte/umiddelbart underlagt forordningen, forudsat selvfølgelig at EU som sådan accepterer en sådan parallel-aftale."

5.5. Rigspolitiets hørings svar

Rigspolitiet har i sit hørings svar anført, at Rigspolitiet er positivt indstillet over for forslaget, herunder at Europol styrkes som knudepunkt for informationsudveksling mellem medlemsstaternes myndigheder. Det er desuden Rigspolitiets forventning, at den foreslåede omlægning af Europols analysedatabaser vil medføre en markant styrkelse af grundlaget for at gennemføre kriminalitetsanalyser.

Rigspolitiet har om den foreslåede sammenlægning af Europol og Cepol anført, at en sådan sammenlægning efter Rigspolitiets opfattelse vil ligge i naturlig forlængelse af den ændring af Cepols styringsform, som blev af-

sluttet under det danske EU-formandskab i 1. halvår af 2012. Rigspolitiet har videre anført, at oprettelsen af et egentligt politiakademi inden for EU med et stærkt fokus på den eksterne dimension efter Rigspolitiets vurdering vil medføre, at akademiet vil kunne opnå en højere professionel anerkendelse inden for retshåndhævelse. Endvidere vil et dobbelt mandat for det nye Europol efter Rigspolitiets opfattelse sikre en tættere sammenhængskraft mellem de strategisk prioriterede indsatsområder og det tilsvarende uddannelsesbehov. Rigspolitiet har desuden anført, at den foreslåede styringsform med en dobbelt repræsentation i bestyrelsen svarende til mandatet vil sikre medlemslandene fortsat indflydelse også på uddannelsesområdet.

Rigspolitiet har i sit høringssvar videre bemærket, at forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold. I den forbindelse har Rigspolitiet understreget, at Danmarks fortsatte deltagelse i Europol-samarbejdet efter Rigspolitiets opfattelse er af helt afgørende betydning for dansk politis mulighed for at varetage sine opgaver. Rigspolitiet anfører, at dansk politi således i vidt omfang bruger Europols analyse af kriminalitetsmønstre i det strategiske arbejde, herunder når særlige fokusområder for politiindsatsen i Danmark skal prioriteres, ligesom Europol udgør den centrale ramme for det operative, internationale politisamarbejde i forhold til udveksling og analyse af efterretninger samt efterforskning af konkrete sager.

Endelig har Rigspolitiet anført, at dansk politi vil have stærkt begrænsede muligheder for at videregive generelle efterretningsoplysninger til Europol, såfremt Europol-forordningens hjemmel til videregivelse af oplysninger til Europol ikke gennemføres i dansk ret.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget anført om nærhedsprincippet, at målet med den foreslåede forordning, nemlig oprettelse af en enhed med ansvar for samarbejde om retshåndhævelse og uddannelse heri på EU-plan, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor på grund af den foreslåede handlings omfang og virkninger bedre kan gennemføres på EU-plan. Kommissionen anfører, at unionen derfor kan træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. TEU artikel 5. Kommissionen anfører videre, at forordningen i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for forslaget.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til forordning behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 21. maj 2013.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 31. maj 2013. Endvidere har udvalget modtaget statusorienteringer om sagen henholdsvis den 4. oktober og den 29. november 2013.